

Μάθημα ελεύθερης επιλογής 42929: Αναδιανεμητικές πολιτικές στην Ευρώπη

Νίκος Κουτσιαράς

A. Σκοπός του μαθήματος

Το μάθημα αποβλέπει στη συστηματική περιγραφή και εξήγηση της εξέλιξης των πρωτογενών οικονομικών ανισοτήτων, δηλαδή της διανομής των αποδοχών από την οικονομική δραστηριότητα, καθώς και των εισοδηματικών ανισοτήτων, γενικότερα, στις ευρωπαϊκές οικονομίες, ιδίως κατά τη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου. Αποσκοπεί, επίσης, στη συγκριτική παρουσίαση και ανάλυση των αναδιανεμητικών πολιτικών των ευρωπαϊκών κρατών – κυρίως των συστημάτων φορολογίας και μεταβιβάσεων – και στην εξέταση της πολιτικής οικονομίας της συγκρότησης και μεταρρύθμισής τους.

B. Θεματικό περίγραμμα διαλέξεων

1. Εισαγωγή: Περί οικονομικών ανισοτήτων, φτώχειας και αναδιανομής

(έννοιες – και τύποι – ανισοτήτων και φτώχειας, ηθική θεωρία και πολιτική οικονομία των ανισοτήτων και της αναδιανομής)

2. Η στατιστική της φτώχειας και των ανισοτήτων

(η μέτρηση της φτώχειας και της ανισότητας, στατιστικοί δείκτες – οι σχέσεις και η σημασία τους)

3. Συγκριτικές τάσεις της εξέλιξης της φτώχειας και των ανισοτήτων στην Ευρώπη – Α΄ μέρος

(διαχρονική παρακολούθηση της εξέλιξης βασικών μεγεθών και των συνιστωσών τους, διεθνείς συγκρίσεις, ταξινομήσεις χωρών, εξηγήσεις)

4. Συγκριτικές τάσεις της εξέλιξης της φτώχειας και των ανισοτήτων στην Ευρώπη – Β΄ μέρος

(περιπτώσεις χωρών: Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Ελλάδα, Ολλανδία, Δανία, Σουηδία)

5. Αναδιανεμητική πολιτική

(οι στόχοι και τα εργαλεία της αναδιανομής, οι περιορισμοί της αναδιανομής – αναδιανομή και αναδιανεμητική πολιτική στην Ευρώπη)

6. Φορολογία και αναδιανομή

(μορφές φορολογίας (φόρων) και οι αναδιανεμητικές συνέπειές τους – φορολογικά συστήματα στην Ευρώπη)

7. Συγκριτικές τάσεις εξέλιξης της φορολογίας στην Ευρώπη

(διαχρονική παρακολούθηση της εξέλιξης των φόρων, ταξινομήσεις χωρών, εξηγήσεις)

8. Η αναδιανεμητική λειτουργία των μεταβιβάσεων του κοινωνικού κράτους στην

Ευρώπη

(τύποι μεταβιβάσεων και οι αναδιανεμητικές συνέπειές τους, μοντέλα κοινωνικού κράτους με έμφαση στις μεταβιβάσεις – και ταξινόμηση χωρών)

9. Συγκριτικές τάσεις εξέλιξης των κοινωνικών δαπανών στην Ευρώπη

(διαχρονική παρακολούθηση της εξέλιξης των (διαφόρων) κοινωνικών δαπανών και των τύπων κοινωνικών μεταβιβάσεων)

10. Η αναδιανεμητική λειτουργία των συνταξιοδοτικών συστημάτων στην Ευρώπη

(η θεσμική συγκρότηση των συστημάτων και οι αναδιανεμητικές συνέπειές τους εντός και μεταξύ των γενεών – συγκριτικές τάσεις)

11. Οικονομικές ανισότητες και εκπαίδευση στην Ευρώπη

(οικονομικές και εκπαιδευτικές ανισότητες, τάσεις και εξηγήσεις, πολιτικές εκπαίδευσης και αναδιανεμητικές συνέπειες)

12. Επίλογος: Πόσο αποδεκτές είναι οι ανισότητες, πόσο βιώσιμη είναι η αναδιανεμητική πολιτική;

(ηθική, πολιτική και [πρωτίστως:] οικονομία – από ιστορική σκοπιά)

Γ. Βιβλιογραφία

Ματσαγγάνης, Μ. (2011) *Η κοινωνική πολιτική σε δύσκολους καιρούς: Οικονομική κρίση, δημοσιονομική λιτότητα και κοινωνική προστασία*, Κριτική, Αθήνα

Alesina, A. and E.L. Glaeser (2004), (ελλ. μτφρ. 2009) *Η καταπολέμηση της φτώχειας στις ΗΠΑ και την Ευρώπη*, εκδ. Πόλις, Αθήνα

Atkinson, A.B. (2015) *Inequality: What can be done?*, Harvard University Press, Cambridge/Mass. and London

Atkinson, A., B. Cantillon, E. Marlier and B. Nolan (2002) *Indicators for Social Inclusion in the European Union*, Oxford University Press, Oxford

Atkinson, A., L. Raiwater and T. Smeeding (1995) *Income Distribution in OECD Countries*, OECD, Paris

Benabou, R. (1996) “Inequality and Growth”, *NBER Macroeconomics Annual 1996*

Ellison, N. (2006) *The Transformation of Welfare States?*, Routledge, London and New York

Esping-Andersen, G. (2006) *Οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού της ευημερίας*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα

Esping-Andersen, G. with D. Gallie, A. Hemerijck, J. Myles (2006) *Γιατί χρειαζόμαστε ένα Νέο Κοινωνικό Κράτος*, Διόνικος, Αθήνα

Förster, M. (with Pellizzari, M.), (2000) “Trends and Driving Factors in Income Distribution and Poverty in the OECD Area”, OECD Labour Market and Social Policy - Occasional Paper No 42 (<http://www.oecd.org>)

Milanovic, Marco (2016), (ελλ. 2019) *Παγκόσμια Ανισότητα: Η οικονομική ανισότητα στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο

Pickett, K., R. Wilkinson (2010), (ελλ. Εκδ. 2019) *Το Κοινωνικό Αλφάδι: Ίσοι τα Καταφέρνουμε Καλύτερα*, Παπασωτηρίου, Αθήνα

Piketty, Th. (2004), (ελλ. εκδ. 2007) *Η οικονομία των ανισοτήτων*, Πόλις, Αθήνα

Piketty, Th. (2014), (ελλ. εκδ. 2015) *Το Κεφάλαιο στον 21ο Αιώνα*, Πόλις, Αθήνα

Stiglitz, J. (1992) *Οικονομική του Δημόσιου Τομέα*, Κριτική, Αθήνα

Δ. Χρήσιμες ιστοσελίδες

- ✓ **European Commission** (DG for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities)
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=437&langId=en>
- ✓ **International Labour Organization**
<http://www.ilo.org/>
- ✓ **Luxemburg Income Study**
<http://www.lisproject.org/>
- ✓ **OECD** (Social and Welfare Issues)
- ✓ http://www.oecd.org/topic/0,3373,en_2649_37419_1_1_1_1_37419,00.html
- ✓ **World Bank**
<http://www.worldbank.org/>
- ✓ **Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας**
<http://www.ypakp.gr/>